Sähkön tulevaisuudesta

Sähköä tullaan käyttämään tulevaisuudessa valaistus-, lämmitys- ja käyttövoimana. Kansan omistamana sähköä voidaan tuottaa uskomattoman halvalla ja saattaa jokaisen käytettäväksi. Tulevaisuudessa tulee sähkö huojentamaan koko ihmiskunnan olemassaolon taistelua.

Chicagon terveyspiirin yhteydessä toimiva kunnan omistama vesisähkölaitos synnyttää ja jakaa sähköä yhdellä ja puolella sentillä kilovattitunti. Yksityisesti omistetut laitokset Chicagossa ja yleensä koko maassa perivät keskimäärin noin yhdeksän senttiä kilovattitunnilta eli kuusi kertaa enemmän.

Clevelandin kunnan omistama sähkölaitos jakaa sähköä yleisölle kolmella sentillä kilovatti, joka on vain yksi-kolmannes siitä, mitä yksityiset perivät. Ontariossa on sata kaupunkia yhteistoiminnassa, toimien maakunnan vesi-sähkökomissionin valvonnan alaisena ja kunnallisen omistuksen takia nämä kaupungit ovat pystyneet alentamaan sähkön hinnan 3.9 senttiin kilovatti, kun sitä vastoin ennen komissionin perustamista yksityisinä kiskottiin 9.3 senttiä kilovatilta.

Kaikkialla todistetaan kunnallisella omistuksella, että sähköä pystytään nykyään tuottamaan kolme, jopa kuusi kertaa halvemmalla kuin siellä, missä sähkölaitokset ovat yksityisten käsissä. Ei ole liikoja sanottu, jos väitetään, että yleisten laitosten oikealla hoidolla vielä kyetään myymään sähköä sentillä kilovatti tai korkeintaan kahdella sentillä.

Miettikäämme mitä tämä matkaansaisi.

Sähkön yleistyminen.

Sillä hinnalla alkaisi jokainen käyttää sähköä. Se tulisi halvemmaksi kuin hiilet tai kaasu. Sentähden myös langotettaisiin kaikki talot niin pian kuin mahdollista sähkövirran hankkimista varten. Ei kenenkään kannattaisi olla ilman. Pian olisi sähkö yleisin välttämättömyys jokaisen taloudessa.

Kotimme valaistaisiin ja lämmitettäisiin sähköllä. Seattlessa aletaan jo niin tehdä. Idahossa lämmitetään jo useita korkeakouluja sähköllä, koska hallituksen sähköalalle tunkeutuminen siellä on alentanut hintoja siinä määrin, että se on mahdollista. Täydellistetyn kunnallisomistuksen kautta sähkön käyttäminen tulee yhä yleisemmäksi ja pian käyttävät kaikki sitä keittämiseen pesemiseen ja puhdistamiseen Talonemännät eivät pelkästään käyttäisi sitä valaistukseen, keittämiseen ja lämmittämiseen; he puhdistaisivat talonsa sähkövoimalla käyvillä pölynimijöillä samaten pesisivät myös astiansa, käyttäisivät ompelukonettaan sotkisivat taikinansa, kähertäisivät tukkansa, pitäisivät lapsen maitopullon lämpimänä ja vetäisivät kellonsa sähkön avulla.

Kun sähkön hinta alenee yhteen tai kahteen senttiin kilovattitunti, niin alkavat maanviljelijätkin sitä käyttää. He käyttävät sitä nyt jo kolmella tai neljällä sentillä kilovatti. Kun hinnat vielä alenevat, niinkuin niiden täytyy alentua, niin sähkö tulee aivan yleiseksi käyttöaineeksi visseillä maanviljelyksen aloilla. Paitsi sähkön käyttämistä kotitaloudessa, maanviljelijät tulevat pumppaamaan veden, kuorimaan maissinsa, jauhamaan rehunsa, sahaamaan puunsa, puimaan viljansa ja lypsämään lehmänsä sähköllä. Kaikkia näitä töitä suorittavat maanviljelijät nyt jo suurten sähkönsiirtolinjojen varsilla Ontariossa.

Sähkön mahdollisuudet teollisuudessa.

Sähkön mahdollisuudet teollisuuksien ja liikennelaitosten palveluksessa ovat sitäkin suuremmat. Mahdollisuuksien rajoja on vaikea käsittää. Kalliovuorilla on jo "sähkötetty" neljäsataa peninkulmaa maan poikki kulkevaa rautatietä lukuunottamatta rautateiden terminaaleja suurkaupungeissa. Maan koko rautatiesysteemi voi "sähköttyä" lähimmässä tulevaisuudessa. Tehtaissa ja teollisuuksissa sähköllä käyttövoimana on tulevaisuus jota on mahdoton lähteä selittämään, mutta näkyvät mahdollisuudet ovat nyt jo suunnattomasta merkityksestä.

Voidaanko siis sähkö halventaa edellämainittuihin hintoihin?

Voidaan, ja seuraavalla tavalla

Ensiksi sähköä valmistavien laitosten tulee olla yhteiskunnallisesti omistettuja. Toiseksi eri laitokset on järjestettävä toimimaan toinen toistaan helpottavaksi yhdenmukaiseksi systeemiksi siten, että kaikki suuressa mittakaavassa tuottamisen taloudelliset mahdollisuudet energian säästämisessä otetaan tarkasti laskuihin. Ja kolmanneksi hallituksen tai jonkun muun valtuutetun järjestön täytyy järkiperäisesti suojella ja keskittää maan erinomaiset vesivoimavarastot.

Vesivoiman kansallinen omistus

Suotuisissa oloissa voidaan sähköä valmistaa halvimmalla vesivoimalla. Onneksi on tässä maassa ihmeteltävän runsaasti vesivoimaa. Tosin yksityiset monopolit ovat vallanneet siitä suuren osan, mutta paljon on vielä valtaamatta. Se mikä jo on yksityisille luovutettu, pitäisi periä takasin niin pian kuin mahdollista ja loppu olisi kehitettävä nopeasti. Yhdysvaltain hallitus, joka on suorittanut monta ihmeellistä tekoa nykyään, joutuu toteuttamaan vieläkin ihmeellisempiä asioita. Ajattelevat ihmiset kysyvät nyt jo miten ja minne sijotetaan ne miljoonat miehet, jotka sotaan on viety kun sota on ohi ja miehet palaavat takasin. Luonnollisesti täytyy ryhtyä suurisuuntaisiin kansallisyrityksiin. Uusiin yrityksiin, uusiin teollisuuksiin ja uusille aloille on tunkeuduttava. Eikä mikään ala tarjoa niitä mahdollisuuksia kuin se mikä tässä on kysymyksenalaisena — nimittäin sähköala.

Hallitus voisi nyt jo alkaa suunnitella noin viidenkymmenen tai sadan jättiläissähkölaitoksen perustamista eri osiin maata suotuisille seuduille, suurilla sähkönsiirtoasemilla, niin että sähköä voidaan siirtää, kuten Ontariossa, laajoille aloille satojen mailien päähän kaupungeille, yksilöille ja teollisuuksille kustannushinnoilla. Tämmöisen sähkölaitossysteemin toteuttaminen jo yksinään antaisi työtä tuhansille; mutta siitä aukeisi uusia aloja. Uusia teollisuuksia ja uusia yrityksiä kehittyisi nopeasti. Samalla säästyisivät maan polttoaineet, kaupungit vapautuisivat sähköyhtiöiden kontrollista liikennelaitoksia voitaisiin tehokkaammin ylläpitää ja hinnat halventuisivat suuresti.

Kunnallisomistus.

Kaupungeilla ja kunnilla olisi myös osansa suoritettavana. Yhdysvalloissa ja Canadassa on jo 1,700 kaupunkia ja kauppalaa jotka omistavat oman sähkölaitoksensa. Näitä tulisi säilyttää kehittää, täydellistyttää ja yli kaiken niiden tulisi yhtäläistyä ja keskittyä yhteistoimintaan koko maan suuren sähkösysteemin kanssa siinä merkityksessä, että tulokset olisivat mahdollisimman parhaat. Muiden Yhdysvaltain kaupunkien täytyy kunnallistuttaa sähkölaitoksensa. Monessa on taistelu siitä parhaillaan kovassa käynnissä. Uusia kaupunkeja liittyy taisteluun sitä mukaa kuin yhtiöiden nykyiset lupakirjat umpeenkuluvat.

Edessä on seuraavat velvollisuudet: Meidän tulisi katsoa että hallitus säilyttää vielä vapaana olevat vesivoimalähteet jotta saadaan riittävästi voimaa sähkön valmistukselle tarvitsematta maksaa veroa tunnottomille voittoilijoille; ja toiseksi katsoa, että hallitus kehittää vesivoiman ja rakennuttaa tarvittavat laitokset sähkönvalmistamiseksi kaupungeille ja yleisölle kustannushinnoilla. Se ei riitä että hallitus pelkästään "säilyttää" vesivoimalähteet. Hallituksen täytyy kehittää niitä. Ei olisi mitään hyötyä niiden säilyttämisellä käyttämättä niitä. Täytyy ryhtyä rakentavaan ohjelmaan yhteishyvän kannalta.

Tätä silmällä pitäen niiden jotka suosivat näitä pyrkimyksiä, tulisi valvoa kongressin lainsäädäntöä, niin ettei hyväksyttäisi lakeja, jotka luovuttavat lisää maan arvokkaita vesivoimia yksityisille korporatsioneille, ja mikä tärkeintä, valvoa, että hallitus ryhtyy asianomaisiin toimenpiteisiin vesivoiman kehittämiseksi.

Ja lopuksi tulisi avustaa kuntien jatkuvaa taistelua laitostensa kunnallistuttamisessa. Kysymyksen suuruus ja mahdollisuuksien kantavuus rahayksiköissä mitattuna käsitetään, kun tiedetään pääomaa olleen sijoitettuna Yhdysvaltain sähkövoimalaitoksissa vuonna 1912 kokonaista $2,289,622,199 hallituksen tilastojen mukaan. Kun kokonaispääoman tulot arvioidaan kuudeksi prosentiksi — todellisuudessa ovat tulot useasti paljon suuremmat — niin vuoden korkotaakka yksinään tekee $137,377,331. — Koska täydellisessä kunnallisomistuksessa ei tuollaista korkotaakkaa olisi, niin voitaisiin kunnallisen omistuksen kautta säästää koko tuo suuri summa kansalle joka vuosi. Tämä säästö voitaisiin käyttää joko hintojen halventamiseen, työolojen parantamiseen tai järjestelmän laajentamiseen tai kaikkiin niihin. Täten taistelu kunnallisesta omistuksesta sisältää suunnattoman rahallisen hyödyn yleisölle, puhumattakaan muista suurista eduista.

Mutta taistelu kunnallisen omistuksen puolesta ei suinkaan ole helppoa. Yksityiset korporatsionit ovat hyvin varustautuneet kaikilla keinoilla suojellakseen etujaan. Missä ja milloin tahansa jossain kaupungissa ryhdytään taistelemaan kunnallisen omistuksen puolesta, siellä yhtiöt kokoovat kaikki voimansa liikkeen hävittämiseksi. Sentähden on mitä tärkeintä, etenkin työläisten, järjestää voimiaan kunnallistaisteluissa. Siinä saattavat työväen uniot olla suuresta merkityksestä . Kaikissa suurissa kaupungeissa, missä taistelu kunnallisesta omistuksesta on käynnissä, on myös ryhdytty järjestämään liittoja, jotka tunnetaan nimellä Municipal Ownership League of America. Tämä liitto sanoo toimivansa "puolueettomana" tarkotuksella kerätä lippujensa alle kaikki kunnallista omistusoikeutta suosivat ainekset. Tulevaisuus näyttää, mitä tämä "puolueeton" liitto kykenee aikaansaamaan, mutta me epäilemme, että yritykset epäonnistuvat ilman järjestyneen työväen tarmokasta osanottoa taisteluun.

Albania; sen maa ja kansa

Maantieteellisesti voidaan selittää Balkanin niemimaan, useita vuosia Euroopan levottomuuksien keskustan ja nykyään Ranskan rintaman jälkeen tärkeimmän sotanäyttämön, käsittävän Tonavan eteläpuolella olevan alueen siitä alkaen missä Tonava eroaa Itävallasta.

Lännessä rajottaa niemimaata Adrianmeri, Otranton salmi, Joniameri ja etelämpänä Välimeri joka huuhtoo Kreikan läntisiä rantoja. Otranton salmi on tämän vesistön kapein kohta. Salmen länsipuolella on Italia; itäpuolella on Albanian nimellä tunnettu alue eli maakunta.

Rooman suuruuden aikana kaikki tämä alue kuului keisarikuntaan. Albaniaa kutsuttiin niihin aikoihin Illyriaksi, ja Albanian asukkaat kutsuvat itseään vielä tänä päivänä roomalaisten jälkeläisiksi, joskin todellisuudessa paljon slaavilaista verta on heihin sekaantunut, ja tämä seikka tekee heistä jugoslaavien ja serbialaisten läheisiä sukulaisia He ovat kuitenkin ominaisuuksiltaan erilaista kansaa ja Albania on maa, joka eroaa muista Balkanin valtioista niin kansan ominaisuuksien kuin myös maantieteellisten ominaisuuksiensa puolesta.

Muinaisolot.

Rooman tasavallan ja etenkin Rooman keisariaikana Albania-lla eli Illyrialla oli tärkeä asema muiden seikkojen ohella siinä että se oli läntisenä päätekohtana suurelle valtatielle, joka yhdisti keisarikunnan itäisen ja läntisen osan.

Itärannalla, Otranton salmen pohjoispuolella, oli Durazzon kaupunki, nykyään tunnettu nimellä Dratch, ja Durazzosta itään kulki kuuluisa Via Egnatia (Egnatian tie), joka kaakkoon kulkien sivuutti Monastirin kaupungin ja kääntyen siitä suoraan itään johti Salonikaan ja siitä taas itäänpäin Marmorameren rannalle ja Konstantinopoliin, Itä-Rooman pääkaupunkiin Lähetysmatkoillaan kaakkois-Europassa apostoli Paavali vaelsi tätä tietä.

Nykyajan Albania.

Kun Saksa alkoi hyökkäyksensä mailmaa vastaan, oli Albania nimellisesti itsenäinen maakunta, saksalainen prinssi hallituksen päämiehenä. Sota kuitenkin pian kukisti hänen hallituksensa ja prinssi pakeni maasta. Itävalta hyökkäsi sittemmin maan pohjoisosaan ja Italia lähetti sotajoukkoja Otranton salmen ylitse ja perusti puolustuslinjan Albanian läpi kunnes linja yhtyi Salonikasta käsin toimivien serbialaisten, ranskalaisten, englantilaisten ja lopuksi myös kreikkalaisten rintamaan. Näin ollen Albania muodostui läheisen Idän taistelualueeksi.

Tarkkaa väenlaskua ei Albaniassa ole koskaan tehty. On olemassa ainoastaan arviolaskuja. Erään arvion mukaan albanialaisia on kaksi ja puoli miljoonaa, mutta luku lienee liioiteltu. Puolestatoista miljoonasta kahteen miljoonaan asukasta lienee lähempänä todellisuutta eli siis jotakuinkin yhtä monta asukasta kuin Quebecin maakunnassa, mutta vain 12,000 engl. neliöpeninkulman alalla.

Albania on vuoristomaata ja niinkuin muut vuoristomaat, on kehittänyt sitkeän ja rohkean mutta jonkun verran raa'an ja laittomuuksiin taipuvaisen väestön.

"Albania on maa", kirjottaa eräs äskettäin siellä vaeltanut retkeilijä, "jossa on komeita maisemia, kaaosmaisen juhlallisine vuorineen, syvine ja hedelmällisine laaksoineen ja kauniine jokineen — seutua, jossa ei ole metsiä, melkein tykkänään ilman puita, tosi kyllä, mutta suuremoinen ylpeässä majesteetissaan."

Albanian puoleensavetävin seutu on tietysti etelässä, lähellä Adrianmerta. Rantaseuduilla menestyvät kaikenlaiset hedelmät ja viljakasvit erinomaisesti; auringon suutelemat lahdet sulkeutuvat miellyttävien kukkuloiden syleilyyn, ilmasto muistuttaen Siciliaa.

Rehevät niittymaat ulottuvat korkealle vuorten kupeille, tarjoten rauhanaikana oivallisia laidunmaita suurille lammas- ja karjalaumoille, kansan pääelinkeinolle, samalla kun meri ja joet ovat kalaisia ja korkeat vuoret tarjoavat tärkeän lisän metsänriistassa — metsäkauriita, villisikoja, metsälintuja, karhuja ja yksinpä vuorikauriita.

Paimentolaiskansaa.

Vuorilta, joissa he kesällä paimentavat laumojaan, rumanit (joksi albanialaiset kutsuvat itseään) laskeutuvat talvella laaksoihin ja maanteillä miehet, naiset ja lapset suurten lammas- ja vuohilaumojen ympäröiminä tarjoavat todellisen Abrahamin päiviä muistuttavan paimentolaiskuvan.

Näitä rumaneja sanotaan olevan noin 80,000; mutta ken tietää heidän todellista lukumäärään, hajaantuneina kun ovat sadoilla vuorenkukkuloilla, luoksepääsemättömissä kylissä ja luolissa ja liikkuen paikasta toiseen?

Liittolaisten käsissä on vasta maan eteläosa, maan parhain seutu. Kaupungit ovat harvassa ja joskin idyllimäisen kauniita päältä päin, ne ovat todellisesti mukavuuksista köyhät. Koritzassa, alueen suurimmassa paikassa, on 20,000 asukasta tuskin ansaiten kaupungin nimeä.

Joskin kaupungit ovat ahtaita ja likaisia, on niissä kuitenkin jotain kaunista silmälle vanhanajan viehätyksineen. Niitä on vain neljä, joista kannattaa mainita: Arjirokastro, niin vanha että sen perustaminen peittyy kaukaisen muinaisuuden usvaan; miellyttävä kylä Premati, hedelmällisessä laaksossa Viosajoen varrella; ranskalaisten hallussa oleva Koritba sekä Valona, puhdas ja kukoistava italialaisten valtaama kylä.

Aikaansa jälessä

Kylät ovat kaikki miellyttäviä katsella pesiytyneinä vuorilla, laaksoissa ja merenrannalla, vanhoine harmaine muurineen ja haikarien asumine kirjavine kivikattoineen; mutta niissä ei löydä mitään nykyajan mukavuuksia.

Albanian kauppaloissa ei ole sellaisia nykyajan välttämättömyyksiä kuin katuvaunuja, hotelleja tai kahviloita; ne olisivat siellä perin outoja. Vesi nostetaan kaivoista niinkuin 4000 vuotta ennen tai kannetaan läheisestä joesta. Kestikievaripaikkoja kutsutaan nimellä "khan", joka on tavallisesti kivirakennus, puolittain asunto, puolittain talli, jonne karavaanit pysähtyvät vetojuhtineen lepäämään.

Albania elää ajasta niin kaukana jälessä kuin mailman asiakirjat ulottuvat ja se on aivan yhtä alkuperäinen kuin olisi se keski-Kiinassa ja pääsy sinne on lähes yhtä vaikea kuin itse Tibetiin. Se on retkeilijöille perin outo maa, sillä nykyajan matkailijat karttavat sitä.

Verikosto kansantapana.

Albania on surullisen kuuluisa verikostoistaan — useita vuosisatoja säilynyt heimo- tai paremmin sanoen rotutavastaan. Matkustajat tavallisesti väittävät Albanian vuoristolaisia kokonaan laittomiksi, mutta todellisuudessa aina viime vuosiin saakka albanialainen on kohdellut kanssaihmistään mahdollisimman visulla laillisuudella.

Vähäisinkin tapojen loukkaus — vihassa annettu isku tai typerä puukkaus väkijoukossa — johtivat välttämättömästi verikoston julistamiseen, ja loukatun kunnia oli kyseenalaisena kunnes hän oli sovittanut loukkauksen ottamalla hengen loukkaajalta tai joltakin hänen perheensä jäseneltä. Murhatun sukulaiset olivat vuorostaan velvotetut kostamaan ja niin verikosto laajeni.

Niin murhaavia olivat nämä veljesvainot, että monessa albanialaisessa kylässä harvoin tavattiin vanhaa miestä, vaikka albanialaiset ovat tunnettuja pitkäikäisyydestään. Miehet surmattiin ennenkuin kerkisivät saavuttaa patriarkaalisen iän.

Monet ovat verikostosta johtuvat omituiset tavat. Maan kirjottamattomana lakina on, että miehen kimppuun ei saa hyökätä silloin kun hän on naishenkilön seurassa, ja usein vaimo, tytär tai sisar seuraavat miehiä kaikilla vuorimatkoilla antaakseen läsnäolollaan suojelusta leppymätöntä vihollista vastaan Entisaikoina oli eräillä seuduilla mahdollisuus ostaa vapaus verikoston alaisuudesta vissillä summalla, joka paikan mukaan vaihteli $50:sta $80:iin.

Jyrkkä laki suojelee matkustajaa vuoristoerämaissa. Jos vieras on maannut yönsä albanialaisen katon alla, voi isäntä heimolain mukaan julistaa verikoston niitä vastaan, jotka jollain tavalla ovat loukanneet tai aiheuttaneet vahinkoa vieraalle vissin ajan sisällä siitä lukien kun vierasta oli kestitty.

Tällaiset olivat tavat vielä vuosikymmen taaksepäin, mutta olot alkavat muuttua, ja missä liittolaiset ovat kontrollissa, siellä ne ovat kokonaan hävinneet.

Albanialaiset.

Eräs äskettäin Albaniassa matkustanut retkeilijä kertoo kansasta:

"Albanialainen on taistelija mutta rehellinen taistelija, joka halveksii kaikkia salakavalia etuisuuksia. Hän on kunniallinen vieraitaan kohtaan, jotka oikealla tavalla ovat joutuneet hänen luokseen, ja he ovat varmassa turvassa hänen kattonsa alla. Hän on sangen huomaavainen ja kunniallinen naisia kohtaan. On sanottu, että ennen sotaa yksinäinen nainen saattoi suojeluksetta matkustaa maan läpi toisesta päästä toiseen aivan turvallisesti.

"Albanian naiset ovat ahkeria työihmisiä. Olen nähnyt tuhansittain heitä pienten lastensa ja vanhustensa kanssa tienvierillä särkemässä kiviä satoi tai paistoi, oli kylmä tai lämmin, Italian hallitukselle kolmen liran päiväpalkalla, ravintonaan pelkkä juusto ja leipä. Yksinpä pikku lapsillekin maksetaan sama palkka vähäisistä ponnistuksistaan. Ranskan hallitus maksanee saman palkan, joka entisiin oloihin verrattuna on melkoisen suuri palkka Albaniassa (Yksi lira on samanarvoinen kuin Suomen markka).

"Albanialaisten kasvonpiirteet ovat jonkun verran karkeat, joskin lapset ovat älykkäitä ja nuoret tytöt usein kauniita. Naisten puoleensavetämättömyyttä lisäävät näinä päivinä yleensä käytetyt muodottomat pukimet, jotka ovat välinpitämättömästi yllä ja kiinnitetyt miten sattuu.

"Albanialaisten kauniita kansallispukuja näkee vain juhlatilaisuuksissa, jolloin miehet pukeutuvat ahtaastisopivien housujen päälle riippuvaan valkoseen paitaan, valkoseen villaliiviin ja -takkiin, suippokärkisiin tupsukkaisiin tossuihin, valkoseen tai punaseen turbaniin, ja tavallisesti, varsinkin sateessa, avaraan lammasnahka viittaan, joka tavallisesti on musta. Kansallislakkia, niin sanottua "fetsiä", käytetään milloin mahdollista rodun tunnusmerkkinä.

Luonnonrikkaudet.

Albanian luonnonrikkaudet ovat melkoiset, mutta vuosisatoja kestänyt välinpitämättömyys ja rappeutunut hallitus on tehnyt tehtävänsä kehityksen lamauttamisessa. Esimerkiksi maassa oli tuskin ainoatakaan kärrytietä, puhumattakaan rautateistä, ennen liittolaisten saapumista. Sotilastarkotuksia varten liittolaiset ovat korjanneet vanhoja rappeutuneita teitä ja rakentaneet siltoja vuorilta juoksevien purojen poikki. Maanviljelystä voidaan tavattomasti edistää, samoin karjankasvatusta.

Sitäpaitsi löytyy maassa mineraaleja. Rikkauksien määrästä ei ole tehty laskelmia, mutta runsaasti kultaa ja asfalttia on olemassa.

VOITTO PAISTAESSA

on varma käyttäessä "Crescent". Ei tarvitse syödä huonosti noussutta keekiä tai raskasta leipää, kaksinkertainen vaikutusvoima välttää kaiken. 25 senttiä pauna. Tilatkaa kannu tänään.

25 senttiä naula.

"AIKA HALPAA OLI" — sanovat, kun ostavat minulta; — "mutta hyvää tavaraa," lisäävät toiset suomalaisella vakavuudella.

OLOF RONKAISEN KAUPASTA käy tällainen puhe paikkakunnalla. Osote: **401—8:s katu, Hoquiam, Wash.**

Kannattakaa niitä liikkeitä, jotka ilmoittavat Toverissa.

VICTOR VIRTA
RÄÄTÄLI
Puhdistaa, silittää ja korjaa sekä ottaa tilauksia uusille puvuille. Tyytyväisyys taataan.
807 Mississippi Ave., Portland, Ore.
Asiamies Sorsen Veljeksille, Chicago.

John E. Kuivala
on aina valmis yleisöä palvelemaan **pika- ja kuorma-ajurin** tehtävissä.
Olen vastassa höyrylaiva Georgeanaa ja Astorian junia
Konttori:
124 N. Broadway — Puhelin 1643 Broadway. — Asunto: 1614 Multnomah St. Puhelin Tabor 2403. — **Portland, Ore.**

HOTEL GRAY
Ensiluokan paikka puhtaudessa.
Kuuma ja kylmä vesi tulee jokaa huoneeseen. Vapaa kylpy.
Vasta avattu - liikettä varten.
J. HÄMÄLÄINEN eli HILL
757-A Howard Street
3:n ja 4:nnen katujen välillä
SAN FRANCISCO, CAL.

ENSILUOKAN
KAUPPATAVARAA
yleinen hinta ja hyvä palvelus on meidän motto. Tulkaa katsomaan, huomaatte sen todeksi.
Union Pacific Coal Co.
HANNA, WYO.

PARANSI HÄNEN KUVEREPEÄMÄNSÄ.

Minä repesin pahasti nostaessani kirstua monta vuotta takaperin. Tohtorit sanoivat ainoan toivon parantumiseen olevan leikkaus. Kuvevyöt eivät auttaneet minua. Vihdoin sain jotakin, joka paransi minut nopeasti ja täydellisesti. Siitä on kulunut vuosia, eikä repeämä ole palannut, vaikka teen kovaa työtä kirvesmiehenä. Ei ollut mitään leikkausta, ei ajanhukkaa, ei vaivaa. Ei minulla ole mitään myytävänä, mutta annan täydellisen tiedon miten voitte löytää täydellisen parannuksen ilman leikkausta, jos kirjotatte minulle, Eugene M. Pullen, Carpenter 453 E. Marcellus Avenue, Manasquan, N. J. Leikatkaa tämä ilmotus ja näyttäkää se jollekin toisille, jotka ovat repeytyneet — voitte pelastaa jonkun hengen, eli ainakin lopettaa tuskan, joka johtuu repeytymisestä ja leikkauksen pelon ja vaarallisuuden.

Sodan loputtua tulevat liittolaiset uudelleen järjestämään Balkanin asiat ja samassa myös valvontansa alaisena järjestävät Albanian sekavat hallitusasiat. Pääomaa virtaa maahan ja maan luonnonrikkaudet kaivetaan esille. Uusi aika koittaa tämän takaperoisen maan historiassa.

UUSI TÄRKEÄ OPPIKIRJA ILMESTYNYT.

Toverilehtiemme kustannuksella on ilmestynyt uusi tärkeä kirja Amerikan suomalaisten luettavaksi. Sen nimi on **"Yhdysvaltain valtiolliset puolueet"** ja kirjottaja James Oneal.

Kirja käsittelee siis Amerikan valtiollisten puolueiden historiaa ja semmoisena se antaa mainion yleiskäsityksen Amerikan valtiollisten muotojen ja taloudellisen kehityksen muodostumisesta tasavallan alkuajoilta alkaen.

Amerikan taloudellisen ja valtiollisen historian ymmärtäminen on tärkeä asia ei ainoastaan kaikille niille jotka ovat pysyväisesti asettuneet asumaan Amerikassa, mutta kaikille jotka pyrkivät ymmärtämään niitä ehtoja ja oloja, jotka ovat vaikuttaneet Amerikan työväenliikkeen muodostumiseen semmoiseksi mimmoinen se on ollut ja mimmoinen se nyt on.

Tällä Onealin kirjalla on oikeus vaatia oppikirjan oikeutta ja asemaa Amerikan suomalaisten työläisten keskuudessa. Se sopii yleisoppaaksi, jonka ympärille opiskeleva työläinen voi koota niin laajoja aineksia ja lisätietoja kuin suinkin voi.

Itse opiskelevalle työläiselle on hyvin tärkeätä tietää, että hänen käytettävänään on joku yhtäjaksoinen ja selvä esitys, jonka johdolla voi tunkeutua tutkimusharrastuksia synnyttäneiden kysymysten yksityiskohtiin

Järjestelmällisyyden puute ja hajanaisuus on itsekseen opiskelevan pahin kompastuskivi. Opiskelu ei tuota kunnollisia tuloksia, ellei noudata suunnitelmaa, "lukusuunnitelmaa".

Juuripa — voidaan hyvällä syyllä sanoa — lukusuunnitelmaksi soveltuu nyt ilmestynyt Onealin kirja paremmin kuin mikään muu ennen suomenkielellä ilmestynyt Amerikan valtiollista ja yhteiskunnallista elämää käsittelevä teos. Se synnyttää lukijassaan lukemattomia kysymyksiä ja herättää harrastusta etsimään vastauksia kysymyksille. Se opastaa ymmärtämään yhteiskunnallisen valtiollisen kehityksen lakeja elävästi, sillä Amerikan, enemmän kuin minkään muun maan kehitys, on räikeästi havainnollista, selvissä piirteissä ilmenevää. Sitä ei häiritse muinaishistoriallisten tottumusten idealistiset harhakuvat ja eksytykset.

Oneal on ennestään tunnettu Amerikan suomalaisille kirjansa "Työn Orjat" kautta, joka on laajasti luettu ja suuresti suosittu. Tämä nyt ilmestynyt kirja on tavallaan jatkoteos siihen soneutuen siihen samantapaisesti kuin valtiolliset rakenteet soveltuvat pohjaansa, yhteiskunnan taloudelliseen järjestelmään ja lakeihin.

Kirja, jonka merkitykseen ja tärkeyteen ylläoleva koskettelee, levittävät kaikki kustannusyhtiöt ja niiden asiamiehet ja kirjakaupat. Painakaa mieleenne, luettuanne tämän, että Onealin kirjottama "Yhdysvaltain valtiolliset puolueet" on hankittava ensitilassa! Etsikää asiamies ettei asiamies etsi teitä. Kirjottakaa Toverin kirjakauppaan, elletto tapaa asiamiestä. Kirjan hinta on koviin kansiin sidottuna ainoastaan $1.25.

Tilataan osotteella:
TOVERI, BOX 99, ASTORIA, ORE.

ERI YHDISTYKSIEN OSOTTEITA.

AMERIKAN S. S. SAIRAUS- JA Hautausapurenkaan kirjurin osote: Wm. Heino, P.O. Box 31, Wilkeson, Wash. Lupakirjan saavat kaikki suom. sos. järjestöön kuuluvat sairastusapuosastot ja seurat Amerikassa.

Y. C. S. VELJEYSSEURA MAJA NO. 1, pitää kokoukset joka II:nen ja IV:s keskiviikko kuussa klo 8 illalla "Druids Temple" Harmony Hall'issa, 44 Page St. Pöytäkirjuri Onni Yrjönen, 870 14th St., Phone: Park 4063. Rahastonkirjuri Leander Haaga, 124 Thornton Ave., puhelin: Valencia 1943.

Y. S. K. W. & S. MACKTY MAJA No. 7, L Box 234, Black Diamond, Wash., pitää kokouksensa joka 1 ja 3 sunnuntai kuussa. Kirjeenvaihto-osote on F. K. B. & S., Mackey Lodge No. 7.

WINLOCKIN MAJA NO. 19, Y. S. K. & S., pitää kokouksensa jokaisen kuukauden ensimäisenä sunnuntaina klo 9 a.p. Pöytäkirjuri Arthur Samuelson; rahastonkirjuri John Hill. Osote: Box 48, Winlock, Wash.

Y. S. K. V. & S. MAJA No. 2, YLImaailman, kokoukset ovat joka maanantai-ilta Odd Fellows haalilla klo 7:30. Kirjurien osotteet: pöytäkirjuri John Tolkka, Box 971, Astoria, Ore.; rahastonkirjuri Chas. Wirkkala, Scandinavian-American Bank, Astoria, Oregon.

PORTLANDIN MAJA NO. 23, Y. S. K. V. & S. Kokoukset joka I:nen ja III:mas maanantai kuussa, 855½ Mississippi Ave. Pöytäkirjurin osote: Gust Alamaa, 709 Minnesota Ave.; rahastonkirjurin osote: Geo. Altman, 828 Missouri Ave., Portland, Ore.

Ennen ostoksille lähtöänne tarkastakaa Toverin ilmotus-osastoa.

Rautapillerit vahvistavat

Hermostoa, kasvattavat uutta verta, poistavat Kalpeuden, Päänsäryn ja Elottomuuden, sekä kaikki muut taudit jotka johtuvat huonosta hermostosta, liiallisesta työnteosta, ym., joista vioista johtuu taas väsyttävä tunne ja voiman puute ruumiissa.

Lignellin rautapillerit ovat helppoja nauttia ja lisäävät ruumiin painoa ja voimaa verrattain lyhyessä ajassa.

Tästä näette niitä eräskin potilas sanoo: Palmesdale, Mich.

Mr. P. A. Lignell, Superior, Wis.

Rautapillerit olen nyt nauttinut ja voin teille vakuuttaa, että lääkkeenne on ehdottomasti paras, sillä olen nyt täydellisesti terve ja hyvässä voinnissa, ja olen esittänyt sitä muillekin tovereilleni.

Kunnioituksella, Herman Hill.

Tilatkaa tänään kuukauden lääkemääräys; lähetetään Postivapaasti, käyttöohjeet mukana, $1.25 hinnasta.

—Lignellin Apteekki on Superiorin—
—Suom. Apteekki Yhdysvalloissa—

P. A. LIGNELL 99 Superior, Wis.